

GUVERNUL ROMÂNIEI
NOTĂ DE FUNDAMENTARE

Secțiunea 1
Titlul proiectului de act normativ

HOTĂRÂRE
privind plata parțială a contribuției financiare restante a României la programele opționale ale
Agenției Spațiale Europene (ESA)

Secțiunea a 2-a
Motivul emiterii actului normativ

1. Prezentare generală

România a devenit cel de-al 19-lea stat membru al Agenției Spațiale Europene în luna decembrie 2011. Conform Legii nr. 262 din 07/12/2011 pentru ratificarea Acordului dintre România și Agenția Spațială Europeană (ESA) privind aderarea României la Convenția pentru înființarea Agenției Spațiale Europene și termenii și condițiile aferente, contribuția financiară a României se suportă integral de la bugetul de stat, iar Agenția Spațială Română (ROSA) este autoritatea desemnată să reprezinte România în aplicarea Acordului.

Conducerea curentă a ESA este făcută de către Consiliul ESA, ce se întrunește trimestrial și este compus din cele 22 de state membre, iar conducerea la nivel superior se face de către Consiliul ESA la nivel ministerial ce se întrunește cu o periodicitate de 2-3 ani, unde delegațiile sunt conduse de către ministrii însărcinați cu spațiul - de regulă ministrii cercetării, științei, tehnologiei.

Modul de angajare și plată al contribuției financiare naționale către ESA este stabilit prin Legea nr. 262/2011 și prin Convenția ESA. Sunt două tipuri de contribuții, fixă (denumită obligatorie) și pentru programe (denumită opțională pentru că fiecare țară își determină calitativ și cantitativ programele și misiunile spațiale la care participă).

Contribuția fixă este stabilită prin lege și se calculează ca proporție din venitul național net între cele 22 de state membre, României revenindu-i aproximativ 1%. Aceasta reprezintă costurile generale de administrare, programele de cercetare fundamentală și costurile asociate Centrului Spațial European din Guyana Franceză fiind plătită anual conform legii 262/2011.

Contribuția pe programe reprezintă cota de participare la fiecare dintre programele și misiunile spațiale multianuale ale ESA, selectate de România și aprobate. Miniștri negociază și angajează participarea pe programe multianuale cu diverse durate și distribuții de costuri. Este angajată o sumă totală, distribuția pe programe fiind aprobată de miniștri conform negocierilor și sugestiilor făcute de Agenția Spațială Română, având în vedere și menținerea contribuției totale a României la nivelul procentajului de 1% din bugetul total ESA. Din derularea fiecărui program rezultă contribuțiile anuale ale României care sunt calculate ulterior Consiliului la nivel ministerial și vor fi confirmate prin Hotărâre a Guvernului României.

Angajarea participării la programe de către România în cadrul Consiliilor ESA la nivel ministerial din anii 2012, 2014 și 2016 s-a făcut în limita sumelor prevăzute în memorandumurile de participare, creșterea graduală a nivelului contribuției datorându-se creșterii capacităților entităților românești de a obține contracte în cadrul programelor ESA :

- Napoli (2012), Memorandum nr. 2523/17.10.2012, aprobat de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, anexat;
- Luxemburg (2014), Memorandumul nr. 20/16648/I.M./02.12.2014, aprobat de către Prim-ministrul Guvernului României, anexat;
- Lucerne (2016), Memorandum 11238/22.11.2016, aprobat de Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice, anexat.

Contribuția României la programele opționale ESA, calculată conform cu metodologia aplicată statelor membre prevăzută la art. XIII, pct. 2, din Convenția ESA, a fost repartizată astfel:

- 8.104.000 euro pentru anul 2013, HG nr. 830/2013;
- 14.665.000 euro pentru anul 2014, HG nr. 1146/2014;
- 15.411.142 euro pentru anul 2015, HG 1146/2014. (Consiliul miniștrilor spațiului din statele membre ESA din 2014 a aprobat participarea României la două noi programe - Ariane 6 și ISS - și o suplimentare aferentă acestora de 2.800.000 euro pentru anul 2015, sumă aprobată prin H.G. nr. 1018, din 30.12.2015);
- 18.943.000 euro pentru anul 2016, HG nr. 799/2016;
- 22.812.422 euro în anul 2017, nu a fost achitată;
- 34.563.549 euro pentru anul 2018, nu a fost achitată;
- 37.265.847 euro pentru anul 2019, nu a fost achitată.

Participarea la programele ESA este în măsură să aducă valoare adăugată crescută atât în termeni economici cât și de recunoaștere și prestigiu pentru capacitățile științifice și industriale românești implicate. Sumele transferate la ESA sunt utilizate pentru finanțarea contractelor care se încheie direct între entitățile naționale și ESA. Bugetului ESA este multianual, fapt ce determină ca sumele transferate să poată fi utilizate pe toată perioada de valabilitate a contractelor.

România alocă fonduri de CDI prin ESA, având următoarele avantaje majore:

- a) Asigurarea de activități pentru organizațiile din România în programe de cea mai înaltă tehnologie – programele spațiale europene;
- b) Accesul organizațiilor din România la tehnologiile din patrimoniul ESA pentru dezvoltarea și promovarea capacității naționale de cercetare, educaționale și industriale în domeniile spațial, aeronautic, securitate și alte domenii conexe;
- c) Asigurarea obținerii de rezultate ale cercetării clare și cuantificabile, prin standardele spațiale ESA;
- d) Asigurarea viabilității tehnologice la nivel înalt pentru cercetarea și industria din România;
- e) Identificarea de nișe de cercetare, tehnologice și industriale la nivel național, european și internațional
- f) Formarea și pregătirea multidisciplinară de specialiști și crearea de locuri de muncă de înaltă calificare.
- g) Realizarea de producție științifică de vârf și creșterea nivelului de calitate al cercetării de bază (fundamentale) și aplicative;
- h) Dezvoltarea și diversificarea de aplicații ale cercetărilor din domeniul spațial în activități industriale, aplicații socio-economice și educaționale.

ESA funcționează după principiul fair-return:

- contribuția financiară a României se poate returna integral în țară sub formă de contracte

- încheiate între ESA și persoane juridice române;
- proprietatea intelectuală/industrială rămâne în custodia României.

În prezent, sunt înregistrate și admise pentru a încheia contracte cu ESA mai mult de 170 de entități românești (private și de stat, din industrie, cercetare și universități). Acestea au încheiat mai mult de 185 de contracte în ultimii 4 ani.

Prin programele ESA s-a obținut un retur al contribuției naționale de 86%-91% pentru perioada în care contribuția a fost achitată, capacitățile naționale premiând creșterea la 96%, acesta fiind mult superior celui obținut în programele de cercetare-dezvoltare-inovare ale Uniunii Europene.

Se poate aprecia că, în prezent, investiția în programele ESA este dintre cele mai eficiente, fondurile fiind cheltuite integral în țară. Practic, fondurile de cercetare-dezvoltare sunt alocate de ESA către entitățile naționale de cercetare-dezvoltare pentru realizarea de programe spațiale europene, riscurile fiind minime, iar ritmicitatea obținerii rezultatelor optima, eficiența managementului ESA fiind confirmată începând cu 1976.

Sumele alocate prin ESA pot fi utilizate integral de către institutele de cercetare naționale, de către universități și companii de înaltă tehnologie românești pentru a permite accesul organizațiilor din România la tehnologiile din patrimoniul ESA în vederea dezvoltării și promovării de capacități naționale de cercetare, educaționale și industriale în domeniile spațial, aeronautic, securitate și domenii conexe.

Acest efort al țării noastre în cadrul proiectelor Agenției Spațiale Europene se înscrie în linia trasată la Summitul NATO din luna decembrie 2019 unde domeniul Spațiu și Securitate a devenit un important obiectiv al Alianței, fapt confirmat și susținut și de Președintele României, participant la această reuniune.

1.1. Proiectul de act normativ transpune legislație comunitară sau creează cadrul pentru aplicarea directă a acesteia.

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

2. Situația actuală

Începând cu 2017 România nu a achitat contribuția pe programe (22.812.422 euro pentru 2017, 34.563.549 euro pentru 2018, 37.265.847 euro pentru 2019). A fost plătită doar contribuția fixă privind finanțarea organizației și programele de cercetare fundamentală, reprezentând cca. 20% din total. Pentru contribuția restantă, ESA a contractat un împrumut la bancă în vederea continuării programelor la care participă industria românească, împrumutul generând astfel, penalizări pentru România.

Începând cu 1 iulie 2018, datorită neefectuării plăților, România a pierdut dreptul de vot în cadrul Consiliului și Comitetelor de program ESA, generându-se un precedent periculos cu efecte imprevizibile asupra mediului industrial și tehnologic național în domeniul spațial și conexe. Se periclitează astfel participarea tehnologiei și industriei naționale în cadrul programelor spațiale europene, întrerupându-se astfel un proces în evoluție, după eforturi de mai mult de două decenii.

În urma neplății acestor obligații asumate față de o organizație internațională interguvernamentală, participarea României la ESA întâmpină dificultăți cu consecințe foarte serioase pe termen scurt, mediu și lung. Menționăm:

- scăderea factorului de retur financiar industrial;

- creșterea costurilor în achizițiile de tehnologie aerospațială și de apărare, prin creșterea riscurilor de țară;
- pierderea capacităților de înaltă tehnologie realizate și în curs de realizare (producția și testarea de sateliți și componente de sateliți, componente de rachete lansatoare, infrastructura de sol spațială, imaginerie satelitară, echipamente de zbor).
- pierderi de resursă umană, diplomatică și de imagine, altele.

Conform Convenției ESA, Art. XI, pct. 6b, un stat membru pierde dreptul de vot în cadrul Consiliului și Comitetelor de Program ESA atunci când suma arieratelor depășește valoarea contribuțiilor pentru anul financiar curent. Astfel, suma minimă care trebuie achitată pentru ca România să poată recupera dreptul de vot este dinamică, în decembrie 2019 suma minimă pentru programele ESA fiind de 49.394.345 Eur. Această plată ar permite menținerea dreptului de vot până la 31.01.2020.

Este pentru prima dată în istoria ESA, de la înființarea sa în 1975, când un Stat Membru ajunge în această situație.

Cu toate acestea, ESA a continuat să încheie contracte cu entitățile românești care au câștigat licitațiile de proiecte și care în ultimii ani au devenit foarte competitive. Astfel, ESA a încheiat și derulează contracte cu entitățile din România însumând mare parte din contribuția pe care țara noastră o are restantă. Astfel, în România pe parcursul anilor 2017, 2018 și 2019 au fost returnate deja sume importante, deși contribuția nu a fost încă achitată de țara noastră.

În acest context, în baza mandatului delegației României la sesiunea Consiliului ESA la nivel ministerial din luna noiembrie anul curent, aprobat de către Prim-ministrul Guvernului României, cu Memorandumul nr. 9920/29.11.2019, a fost comunicat angajamentul țării noastre referitor la plata contribuției restante în sensul că România va achita contribuțiile restante la programele opționale ale Agenției Spațiale Europene, contribuții care se ridică la cca. 96 de milioane de euro.

Secțiunea a 3-a

Impactul socio-economic al proiectului de act normativ

1. Impact macro-economic

Teoriile economice subliniază corelarea directă dintre investițiile în cercetare-dezvoltare și dinamica producției per-capita în sistemul economic.

Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OECD) stabilește o serie de beneficii ale investiției publice în domeniul spațial care se regăsesc într-o multitudine de domenii influențate pozitiv, astfel:

- noile produse și servicii create în urma acestor cercetări au caracter comercial de masă, de mare tehnicitate și un impact direct; totodată, induc așa numitele “efecte industriale indirecte” datorate contractelor atribuite industriei spațiale de către beneficiari din afara acestui sector;
- creșterea productivității/eficienței în diverse sectoare economice (agricultură, transporturi rutiere și aeriene, etc.), ca rezultat al exportării/utilizării tehnologiilor spațiale în aceste sectoare;
- creșterea economică regională și națională datorată tehnologiilor spațiale, inclusiv utilizarea acestora pentru reducerea sau evitarea unor costuri prin prevenirea și managementul dezastrelor.

Participarea României la programele ESA se bazează pe principiul ”jouste retour”, cu alte cuvinte,

aceste sume vor fi utilizate exclusiv de întreprinderi și instituții de cercetare din România, selectate în sistem competițional de către ESA, și nu pot fi utilizate de entități din alte state membre ESA, spre deosebire de programul cadru pentru cercetare și inovare al UE - Horizon 2020 în care acest principiu nu este aplicabil.

În consecință, investiția publică în participarea la programele ESA conduce la utilizarea resursei umane înalt calificate și a capacităților existente în România în cercetare și în industrii cu valoare adăugată foarte ridicată, care contribuie în domenii cheie ale modernizării României cum sunt dezvoltarea aplicațiilor spațiale pentru agricultură, mediu, transporturi, telemedicină, prevenirea, măsurarea și reducerea costurilor datorate dezastrelor.

Participarea la aceste programe asigură dezvoltarea capitalului intelectual și utilizarea acestuia în beneficiul României.

Implementarea de către ESA a acestor programe asigură un management performant și un tratament egal și corect al tuturor întreprinderilor și instituțiilor românești participante și, totodată, coerența și sinergia cu alte programe și inițiative derulate la nivel european pentru domeniul spațial cum sunt programul Galileo și prioritatea spațiu din cadrul Programului Cadru Cercetare și Inovare al UE - Orizont 2020.

1¹. Impactul asupra mediului concurențial și domeniului ajutoarelor de stat

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

2. Impact asupra mediului de afaceri

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

2.1. Impactul asupra sarcinilor administrative

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

2.2. Impactul asupra întreprinderilor mici și mijlocii

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

3. Impact social

Apartenența României la ESA conduce la importante garanții atât pentru nivelul cercetării-dezvoltării, cât și pentru industria națională de înaltă tehnologie care se va putea dezvolta stabil, cu garantarea de locuri de muncă pe termen lung.

4. Impact asupra mediului

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

5. Alte informații

Nu este cazul.

Secțiunea a 4-a

**Impactul financiar asupra bugetului general consolidat,
atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani)**

- în mil lei (RON) - 1 Euro = 4.7 Ron

Indicatori	Anul curent	Următorii patru ani				Media pe cinci ani
		3	4	5	6	
1	2					7
1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care: a) buget de stat, din acesta: i. impozit pe profit ii. impozit pe venit b) bugete locale i. impozit pe profit c) bugetul asigurărilor sociale de stat: i. contribuții de asigurări						
2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care: a) buget de stat: i. cheltuieli de personal ii. bunuri și servicii iii. Titlul 55.02 Contribuții și cotizații la organisme internaționale -Alte transferuri						
b) bugete locale: i. cheltuieli de personal ii. bunuri și servicii c) bugetul asigurărilor sociale de stat: i. cheltuieli de personal ii. bunuri și servicii						
3. Impact financiar, plus/minus, din care: a) buget de stat b) bugete locale						
4. Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare						
5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare						
6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare						
7. Alte informații						
Secțiunea a 5-a Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare						
1. Măsurile normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ (acte normative în vigoare ce vor fi modificate sau abrogate, ca urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ): a) acte normative care se modifică sau se	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.					

abrogă ca urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ: b) acte normative ce urmează a fi elaborate în vederea implementării noilor dispoziții.	
1¹. Compatibilitatea actului normativ cu legislația în domeniul achizițiilor publice	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
2. Conformitatea proiectului de act normative cu legislația comunitară în cazul proiectului ce transpun prevederi comunitare	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
3. Măsuri normative necesare aplicării directe a actelor normative comunitare	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
4. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
5. Alte acte normative și / sau documente internaționale din care decurg angajamente	Legea Nr. 262, din 07.12.2011 pentru ratificarea Acordului dintre România și Agenția Spațială Europeană (ESA) privind aderarea României la Convenția pentru înființarea Agenției Spațiale Europene și termenii și condițiile aferente, semnat la București la 20 ianuarie 2011, pentru aderarea României la Convenția pentru înființarea Agenției Spațiale Europene, semnată la Paris la 30 mai 1975, pentru aderarea României la Acordul dintre statele părți la Convenția pentru înființarea Agenției Spațiale Europene și Agenția Spațială Europeană privind protecția și schimbul de informații clasificate, semnat la Paris la 19 august 2002.
6. Alte informații	Nu este cazul.
Secțiunea a 6-a	
Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ	
1. Informații privind procesul de consultare cu organizațiile neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate: În conformitate cu prevederile Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, proiectul de act normativ a fost afișat pe pagina de internet a Agenției Spațiale Române la 5 decembrie 2019, în vederea acordării posibilității reprezentanților societății civile și ai entităților de cercetare-dezvoltare de a formula propuneri și observații.	
2. Fundamentarea alegerii organizațiilor cu care a avut loc consultarea precum și a modului în care activitatea acestor organizații este legată de obiectul proiectului de act normativ Deoarece prevederile acestui act normativ sunt de interes pentru comunitatea științifică din România, s-a optat pentru mediatizarea acestuia pe pagina de internet a Agenției Spațiale Române.	
3. Consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale, în situația în care proiectul de act normativ are ca obiect activități ale acestor autorități, în condițiile Hotărârii Guvernului nr. 521/2005 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.	
4. Consultările desfășurate în cadrul consiliilor interministeriale în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.750/2005 privind constituirea consiliilor interministeriale permanente Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.	
5. Informații privind avizarea de către:	

<p>a) Consiliul Legislativ b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării c) Consiliul Economic și Social d) Consiliul Concurenței e) Curtea de Conturi Proiectul va fi supus avizării Consiliului Legislativ.</p>
<p>6. Alte informații Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.</p>
<p>Secțiunea a 7-a Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ</p>
<p>1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ Societatea civilă a fost informată prin afișarea acestui act normativ pe pagina de internet a Agenției Spațiale Române, în data de 5 decembrie 2019, în vederea acordării posibilității cetățenilor și reprezentanților societății civile de a formula propuneri și observații.</p>
<p>2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.</p>
<p>3. Alte informații Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.</p>
<p>Secțiunea a 8-a Măsurile de implementare</p>
<p>1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale - înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.</p>
<p>2. Alte informații Nu este cazul.</p>

Față de cele prezentate, a fost elaborat prezentul *proiect de Hotărâre a Guvernului privind plata parțială a contribuției financiare restante a României la programele opționale ale Agenției Spațiale Europene (ESA)*.

Ministerul Educației și Cercetării

Monica Cristina Anisie

Avizăm favorabil:

Ministrul Finanțelor Publice

Ministrul Justiției

Vasile-Florin Cîțu

Marian Cătălin Predoiu

FUNCȚIE PERSOANĂ AVIZATOARE	NUME ȘI PRENUME	DATA AVIZARE	OBSERVAȚII	SEMNĂTURĂ
Secretar de Stat	PARASCHIV Gigel			
Secretar General	LAZĂR Ioana			
Director General Direcția Generală Economică	PĂUNICĂ Mihai			
Director General Direcția Generală Juridic	CIOBANU Crina Mădălina			
Director Direcția Avizare, Acte Normative și Personal	ONEA Liliana			
Consilier juridic Serviciul Juridic și Relații Instituționale				
Director Direcția Economică Relații Umane și Salarizare	MOISE Lucia			
Director Direcția Relații Europene și Internaționale	VULTURESCU Viorel			
FUNCȚIE PERSOANA CARE A ÎNTOCMIT	NUME ȘI PRENUME	DATA ÎNTOCMIRE	OBSERVAȚII	SEMNĂTURĂ
Consilier superior	PAVELESCU Letiția Clara	06.12.2019		